

ЛЕМ.фм+

ПАНРУСІНСЬКИЙ ТИЖДЕННИК № 24 29.08-04.09.2016

ISSN 2451-246X WWW.LEM.FM

Алібі

4

Рекрутують – студією

11

Новий предстоятель
перемисьсько-горлицької єпархії ПАПЦ

30

Не така

Зміст

Редакція

28

Алібі

Літературна творчість Дороти Лі Сєєрс (Dorothy Leigh Sayers) єст надзвычайна. З едной стороны єст авторком знаменитых есеїв, християньскых теологічных трактатів, релігійных радійовых слуховиск, вызначном тлумач-ком клясьчных творів...

Рекомендуєме //

4

Рекрутуют – студией

8

Замалювана таблиця в Ріпках – вычыщена

9

Соціална сїть «ВКонтакте» має русиньску верзію

11

Новий предстоятель перемышльско-горлицкой епархії ПАПЦ

14

Працаме ся з Адамом Голодиньскым з Бонарив-кы...

16

В октобрі буде Русин філм фест

17

СЛ кличе на пікнік до Михалова

18

В Коросні одбуде ся наступний Лемківскій Вечер

19

II Змаганя Автентичных Музыків

20

Календар 2017: Світ Бойків і Лемків

22

Програм Театру Александра Духновіча в Пряшові на місяць септембер

24

Свідоцтво о. Теодора Мерены з с. Ріпник

26

Што такое літня школа?

27

Час

30

Не така

Редакція:

Шефредактор:
Демко Трохановскій,
технічний редактор:
Наталія Малецка-Новак,
члены редакції:
Богдан Гамбаль,
Севериян Косовскій,
Петро Медвідь,
Павел Малецкій.

Европейска Унія і ОЗН рекомендуют робити што 10 років повселюдны списы, жебы статистика могла вказати, што росне, а што іде долов. Находиме ся в половині того періоду. Од посліднього спису минуло 5 років, о 5 років буде наступний. На основі результатів не лем поєднх списів, котрых найновша істория сігат 1991 р. – товды же в Чехословації проходил перший повселюдний спис – в покомуністичных державах русиньска достоменніст зачала выходити зо сфери табу і зачали одроджувати ся русиньскы структуры, од половини ХХ ст. заборонены вчас нацистовской, а пак комуністичной окупації.

Ідея повселюдных списів, найпростійше речы, в тым, жебы мож было на основі чысел смотріти на вшелеякы зміны, проходячы в соспільстві. Зачынаючы од даных, вказуючы, ци маме што істи і за што купити черевікы, аж по великы чысла, тыкаючы мікро- і макроекономічных процесів.

Статистичны даны вказуют лем на зміны в чыслах і, здавало бы ся, не вліяют на них. То не єст докінця правда, бо хоц інтерпретаціом тых чысел занимают ся дослідники вшелеякой галузи науки, мінят ся часом методологія збераня даных і то она вліят на то, же результаты двох списів тяжко зрівнати. Возме сой для приміру оба списы проведены в Польскій Республіці. При нагоді першого з них (2002 р.) списуючы дотерли такой до каждого громадянина, звідуючы м.ін. о національну декларацию, в другым (2011 р.) – результаты познали сме на основі альгоритму, т.є. анкетувана была лем даяка част соспільства, што фінальні было пропуцене через таємний математичний взір, даючы конечны даны. Окром того, в 2011 р. мож было подати двойну національну приналежніст, але другу рахували лем товды, коли перша з поданых была декларацией польской етнічной приналежности. Не входячы в розважаня, ци то добра, або недобра методологія, присмотрме ся, што з того вышло?

Альгоритм дал нам даны, котрых деякым меншынам, што рахуют ся максимально в десятках, або найбільше в сотках, дали вельюкратне збільшыня членів свойого етносу. «Чудували ся» тому, же так то назву, лідеры тых груп вчас засідань Спільной Комісії Уряду та Национальных і Етнічных Меншын. Самым Лемкам, кед бы рахувати з двойном (разом з польском) декларацией прибыло мало не друге тільки як в 2002 р. І вшыткы, на перший взгляд, повинны ся тішыти. Держава – бо може вказати, же ей політика взглядом меншын приносит лем успіхы і єст чым ся похвалити на медженародовых сальонах, меншыны – бо все ліпше быти більшым, бодай лем на папери, а в розумлію деякых грантолюбців

і етнобізнесменів повинно за тым іти (хоц доцяп неконсеквентно, хотіло бы ся речы – селективно і подля узнаня урядників) збільшыня фондів, передаваных державом на дану меншыну.

Доходиме до звіданя – ци ліпше, жебы в паперях нас было більше, ци може дакус меньше, але барже заінтересуваных нашом дольом, активных і заангауваных бодай лем в просторі «домашнього» розвиваня русиньской/лемківской достоменности. Християньскы теологы ріжных конфесий оддавна бют в дзвоны, же пастырі каждого віроісповіданя долго намагали ся лем притягнути до ся як найбільше стадо овечок, або вярвати їх другим, але забыли о єдным, основным – выкладаню Божого Слова. Лем же о кілько богословы спостерегли проблем недостатку євангелизації посеред своїх вірных, котрий в часах глобалізації може лем ся поширювати, о тільки не вшыткы лідеры меншын мають інтерес діяти на хосен «етнічной євангелизації» свойого стада.

Друга справа – што бы не робили лідеры, не мож никого примусити, жебы ся записал членом буд-якой меншыны. Мож лем го заохотити. Але не мож прямо вліяти на зміну етнічно статну, бо заборонене єст тото уставом о меншынах. І ту доходиме до дефініції тонькой границі – што розумієме під понятєм «заохочыня». Коли меншыновы організації діют в рамках своей меншыны – єст в порядку. Але сут і такы українскы, котры, хоц посередньо, фурт стремлят гу тому (подля мене – незаконно!), жебы за публичны грошы побільшыти чысло 2,94% Лемків, котры постерегают свою достоменніст «специфічно». Жебы было ясне – не мамнич против українізації, коли проходить она в українськом середовиску. Та і мы ведемє русинізацию, Татары – татаризацию, а Караімы – караімізацию. Лем же якоси не виджу татаризації і караімізації посеред Русинів, а українській прозелитизм – всяди.

Тішыл бы-м ся, коли бы нас было як найбільше і в чыслах, і в якости, але – як в жарті з жабом, котра не могла піти направо (де стояли прекрасны), або наліво (де стояли мудры), бесідуючы, же не може ся роздвоіти і зато стоїт посередині – реальніст не єст для нас ласкава. Не будме як жабы. Ідме або наліво, або направо. Бо такє маме право. ●

Рекрутуют ➔

Кінчят ся помалы вакаційний період, але покля што лем для учеників основних і середніх шкіл. Студенты мают кусіся ліпше – іх рік полний тяжкой науки зачынат ся аж в жолтні/октобрі. Єдном з вельох справ, котру молодий человек рішат по натуральным еґзаміні, є тото, што хоче робити в своїм дорослым жыттю. Кым буде, чым ся буде занимал і якій достиже в тым хосен, залежит в великій мірі од студий, яки выбере. Простір спеціалізацій в днешнім світі є барз шырокий. Мож выберати од типово стислых по істо гуманістичны. Напевно – вельо залежит од індивідуальних предиспозицій каждого человека зокрема.

Єдном зо спеціалізацій, котра являт ся вынятковом, бо єдином

в Польщы, є **російска філологія зо спеціалізаціям: русиньско-лемківскій язык**. Тоты цікавы студії были покликаны на Педагогічным Університеті в Кракові в 2001 році. Актуальні ест отворена іщы рекрутация на сесу спеціалізацію. Студії сут направлены на каждого, хто зарахував матуру – ци то перше, ци пізнійше. На офіційным сайті Педагогічного Університету находят ся детальны інофмації, тыкаючы тогорічної рекрутациі на лемківську філологію.

Аплікуючым на 2016/2017 студентскій рік треба мати зарахувану тзв. нову матуру з російского языка, або дакотрого іншого новожытного языка (основний або розшырений рівен). Очевидно, атутом про лем-

«Вартат спомнянути на тото, што тішыт каждого студента. На найліпшых ждуть стипендії ректора ПУ, як і міністерияльны, котры сут бодай найвысшым з можливых виріжнінь вчас студиюваня на всяких польских університетах»

Знимка на 4. стр.: студенты в основній школі в Чабинах на Пряшівській Руси, де вчыт ся русиньского языка. Долов: Петро Козьмінський, студент лемківского языка, на Междженародовых Торгах Книжки в Кракові в 2015 р. реклямує філологію. На фотографії з правой страны: студенты на науковим выїзді на Словацію з проф. Оленом Дуць-Файфер.

ківську філологію буде вказаня матурального свідоцтва з выписаным результатом матуры з лемківского языка.

Російска філологія з русиньско-лемківскым языком то стидії І ступеня, котры тырвають 3 рокы і кінчат ся обороном ліценціятской працы. Од покликаня філологіі є она ведена в трибі стаціонерных студий. Чысло місц, на котры будут приняты тот рік студенты, то лем 10, што справлят, же сут то елітарны студії.

В тым місци треба написати про найважнійшы річы на тоту хвилю – терміны. Час, в котрым мож аплікувати через електронічну реґістрацію, тырват медже **1.–16. вересня/септембра т.р.** Дальше термін складаня

документів, по тым коли студент отримат позитивну верифікацію в інтернетовым системі рекрутациі, буде тырвал од **5.–16. вересня/септембра т.р.** (точны години отворіня деканату і місце складаня документів: rekrutacja.up.krakow.pl).

Модел, який был задуманий од самого початку, то вивчыты спеціалістів двойной філологіі. По завершыню науки, особа, котра кінчыт російську філологію з русиньско-лемківскым языком, сміло може ся менавати як спеціаліста з обшыри тых двох языків. Хоц російській язык є общехоснуваным, то быти спеціалістом од лемківского – як загороженого языка, котрий фурт намагат ся новых досліджынь – може запроцентувати в будучности абсольтента.

Програм стидий то не лем стислы занятя, посвячены науці о языку, але то тіж добра давка русиньской культуры та літературы. Окром занятя з дидактичного канону, студенты берут участ в вельох варштатах (м. ін. журналістичных, музичных, театральных, фільмовых, поетицкых), в шкільных практиках, а тіж в культурально-языковых проєктах, організуваных русиньском спільнотом на обшыри Польщы, Словації, Хорвації та Сербії. Вдяка тому, студенты розвивають ся в других стандардах русиньского языка, звертаючы увагу на спільноту русиньского языка в цілій Карпатській Руси.

Філологія спілпрацує з русиньскыма організаціями з Польщы і заграниці. На лемківскым рівні студенты

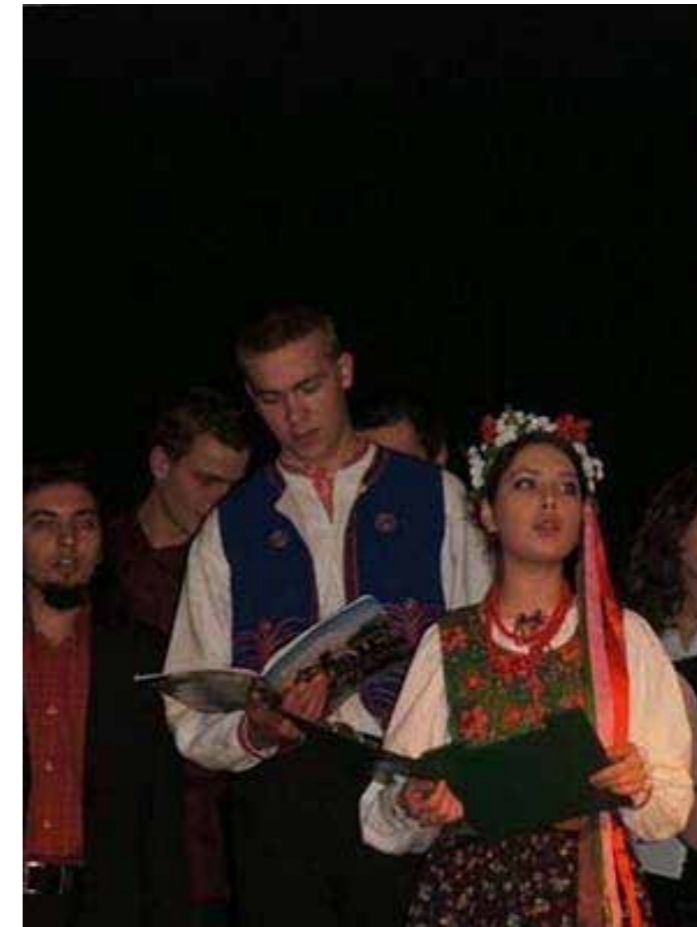
← СТУДИЮЮ!

мають можливість спільно і творити нові проекти м.ін. в рамках Товаришньої Руска Бурса, Товаришньої Лемків та Товаришньої Лемківської Молодежы ЧУГА в Польщы. Окрем того, можлива є тіж спілпраца на науково-дидактичным рівні з подібными собі єдиницями в Пряшові (Інститут русиньского языка і культуры ПУ) і Новым Саді (русиньска філологія). Студенты і абсолвенты лемківської філології з Кракова ангажуваны сут в выдаваня Лемківської Класыкы, печатаной Руском Бурсом, та деякы з них публикуют в Річниках

Руской Бурсы. Побідні мож стріцати статі студентів в двомісячнику Товаришняя Лемків – Бесіді. По отриманю диплому, але і вчас студий каждый зо студентів має одкрытий пут аплікувати на члена редакції лемківських медий – групи ЛЕМ.фм, в котрій окрем розвитку особистых здібности, годен найти джерело утриманя. Вельо абсолвентів попередніх річників актуальні бере участ в творіню контекстового словника лемківского языка, котрий є рыхтуваний в рамках лемківської філології на Педагогічным Університеті, як тіж

« По отриманю диплому, але і вчас студий каждый зо студентів має одкрытий пут аплікувати на члена редакції лемківських медий – групи ЛЕМ.фм, в котрій окрем розвитку особистых здібности, годен найти джерело утриманя »

На знімці поліво: студенты вчас тереновых досліджынь в Ганчові в 2013 р., горі: Моніка Тылявска (теперішня редакторка ЛЕМ.фм) та Ваньо Феш вчас отрясинын новых студентів в 2005 р.

в проєкті Міцне Зіля, котрий має за задачу записувати і реконструувати стародавны лемківскы пісні.

Вартат спомнянути на того, што тішыт каждого студента. На найліпшых ждуть стипендії ректора ПУ, як і міністерияльны, котры сут бодай найвысшым з можливых виріжнінь вчас студиюваня на всякых польських університетах. Окрем науки, студенты можут навязувати новы контакты і подорожувати в рамках науковых выїздів. Програм є так заплянуваний, жебы на першым році одвідіти Лемковину, другим – Пряшівску Русь, а на третім – Русинів в Сербії – очевидні, сут то дармовы екскурсії.

В днешніх часах молоды люде жыют в віртуальным світі, зато заінтересуваны можут сміло зазерати на фейсбуковий фанпейдж філології: Język łemkowski UP Kraków / Лемківскій язык на ПУ в Кракові, на котрым находят ся інформації зо студентского жытя старшых річників, як і інформації тыкаючы спеціалізації, яком є русиньско-лемківскій язык. ●

« Перша двоязычна польсько-руси́нська таблиця была одкрыта 24. листопада/ноября 2008 р. в гміні Горлиці для села Білянка. Уможливила тото Устава з дня 6. січня/януара 2005 р. про національны та етнічны меншыны і регіональний язык. »

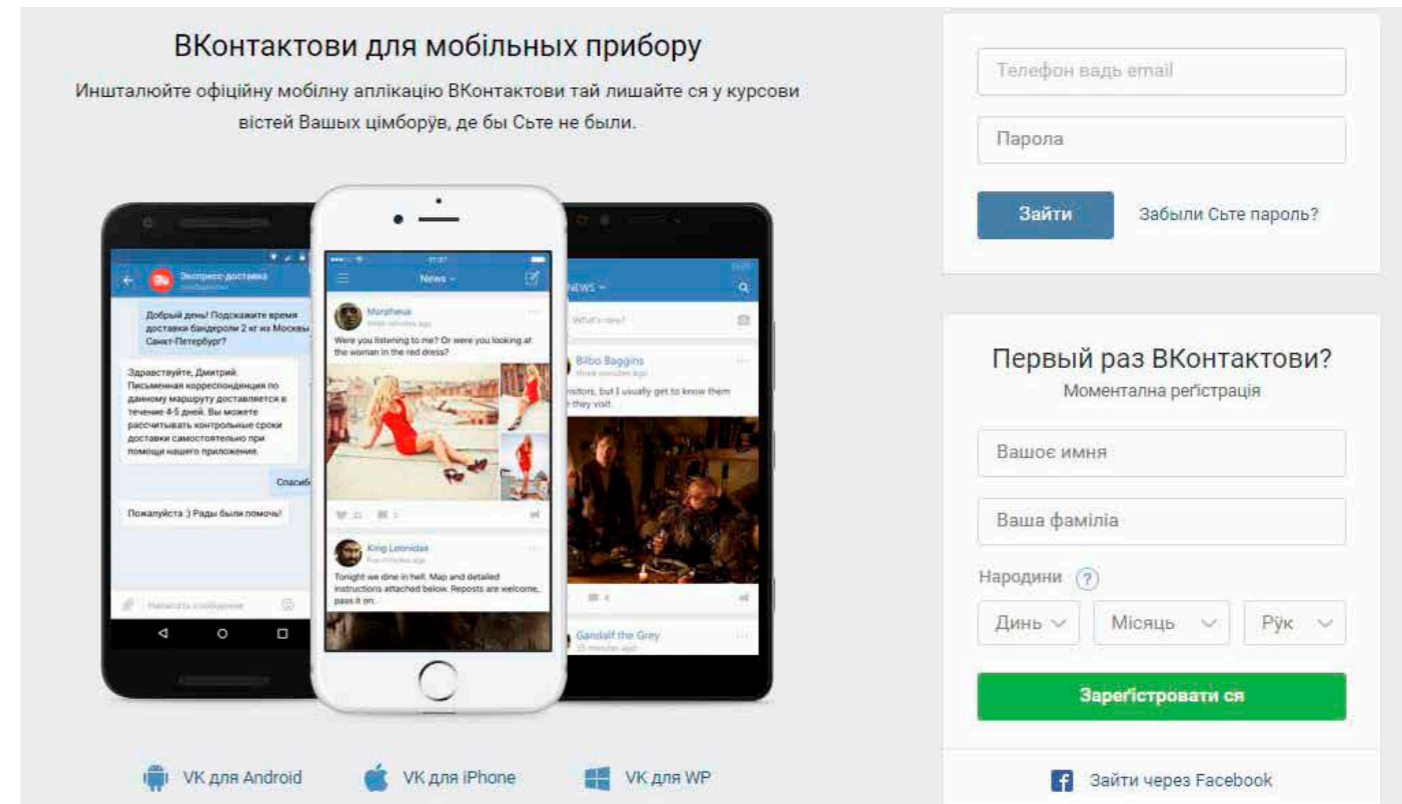
Замалювана таблиця в Ріпках – вычыщена

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

Як поінформувала редакцію една зо спілпрацівничок нашого радия, будуча тіж активістком Стіваришыня Лемківской Молодежы ЧУГА в Польщы, знищена польсько-лемківська таблиця в селі Ріпки на Лемковині остала вычыщена. В тій справі інтервенювала в уряді гміны Устя Горлице (д. Руске). Секретар гміны – Марек Олесь обіцял заняты ся справом, а в пізнійшій відомости заявив, же таблицю повело ся вычыстити так, же днес мож прочытати лемківску назву місцевости. На жаль, незнаний справця таблицю замалювал олійном фарбом, протом ей выглед є далекій од того сперед інциденту. Дальше дознали сме ся, же в найблизшых днях таблиця буде знята, жебы спрібувати ей реконструувати, або – кед буде то неможливе – привернути правильний выглед, заміняючы на нову.

О знищину таблиці інформували сме на портали www.lem.fm пару днів тому. ●

фот. гори: Олена Дуць-Файфер
з єдном з таблиц села Ріпки перед
першым монтажом; архів ОДФ.

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Соціална сіть «ВКонтакте» має русиньську верзію

23-го авґуста 2016-го року, день перед 25-ов річницюв незалежности Україны, російська соціална сіть «ВКонтакте», яка ся тішыть популярности і на Україні, спроступнила переклад сайту на русиньскім языку. Інформує о тім аґентура УНІАН.

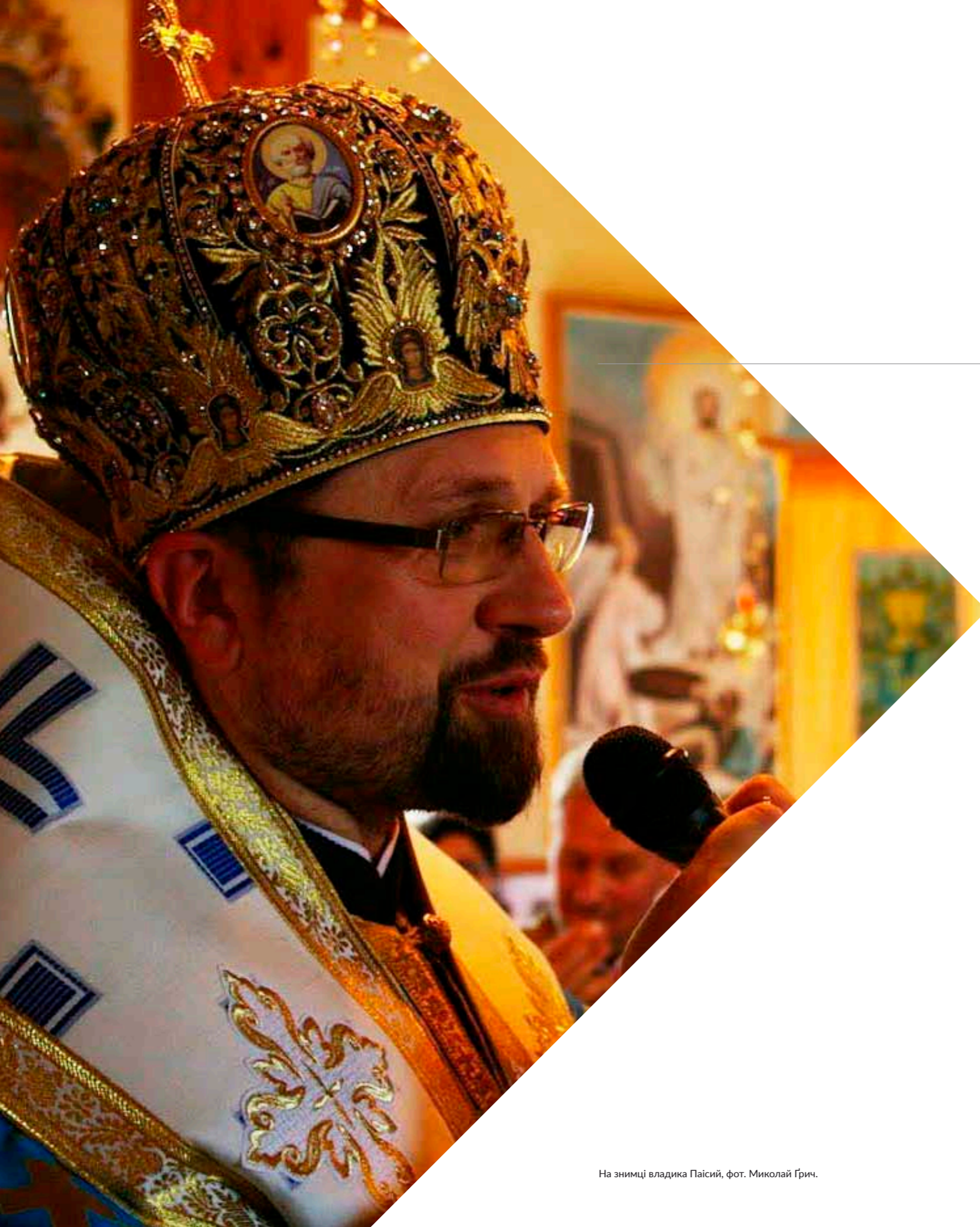
«Много жытелів Україны має властны діалекты і писемность. Підтримуєме ініціативу за всокочіня культурной дідовизны і пропонуєме вшыткым заінтересованым взяти участь у сотворіню «ВКонтакте» рідным языком,» коментує ініціативу пресовый секретарь соціальной сіті на Україні Влад Леготкін.

Ініціатором перекладу соціальной сіті на русиньскій язык підкарпатської варіанты є Рене Грандж і група добровольників. Мати русиньську верзію сайту є барз просте. Стачіть іти

на адресу vk.com/settings і в языках собі vybrати русиньскій язык.

«ВКонтакте» приготовлює і верзію протлумачену до галицького діалекту українського языка. За тоту роботу взяли ся Максим Равлюк і Ірина Сенишин. Іде о западний діалект українського языка, котрый сформовав ся у містнім населеню Галичіны, коли тота територія належала Австро-Угорській імперії і пізніше Польщі. Тота мутація сайту є моментально іщі лем у верзії тестованя.

Російскій Facebook «ВКонтакте» має днес веце як 80 языковых мутацій. Далшых 45 ся приготовлює. Моментально в інтерфейсі сайту не суть лем європскы і азійскы языки, но і языки народностных меншын і корінных народів, з котрых многы вымерають. ●

Новий предстоятель перемисьсько-горлицької єпархії ПАПЦ

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

В минулым тыжні, 25. серпня/августа т.р., в Варшаві проходило засідання Святого Собору Єпископів Польської Автокефальной Православной Церкви. На засіданню присутны были вшыткы владыкы православной Церкви в Польщы, котры, окрем внутрішніх вопросів, рішыли і справы тыкаючы м.ін. Лемковины.

Святий Собор рішыл покликати по смерти архієпископа Адама на предстоятеля бывшой уж (о чым пониже) перемисьсько-новосандецькой єпархії, котра своїм обсягом обнимат Лемковину, єпископа горлицького Паісія. За тым, змінено назву єпархії на перемисьсько-горлицьку, а сідібу єпархії перенесено зо Санока до Горлиц (ул. св. Максима 2). Дальше в комунікаті чытаме, же інтронізацію нового владыкы вызначено на ден 6. вересня/септембра т.р., а пройде она в катедральной церкви св. Тройці в Горлицях. Подія буде получена зо шторічныма святкуваннями з нагоды праздника св. Максима Горлицького. Попри тым, Собор оголосил загальномитролительну збірку грошів на ремонт церкви св. Лукы в Кунковій.

Новий предстоятель перемисьсько-горлицькой єпархії народил ся 7. липця/юлия 1969 рока в Щецінку як Петро Мартинюк. По монашым постригу в монастырі св. Онуфрия в Яблочнін в 1989 р., принял діаконьскы свячыня, а пак был рукоположений на священника. В 1998 році скінчыл магістерскы студії на Выділі Православной Теології Пряшівского Університету в Пряшові, а в 2001 році оборонил гын докторску дисертацію. Через пару років был настоятелем декотрых парохій на обшыри Польщы та выкладал в Православній Духовній Семінарії в Варшаві, котрой был тіж проректором. 20. марця 2007 р. был покликаний на пьотрківського єпископа, вікария лодзінсько-познаньской єпархії, а Його єпископска хіротонізація одбыла ся о місяц в катедральной соборі в Варшаві. Од 10. марця 2009 рока аж дотепер был вікарным єпископом перемисьсько-новосандецькой єпархії, з титулярным званьом «єпископ горлицькій», котром – з причыны планного здоровля бл. п. архієпископа Адама – завідувал од кінця 2015 рока. →

« Інтронізацію нового владыкы вызначено на ден 6. вересня/септембра т.р., а пройде она в катедральной церкви св. Тройці в Горлицях. Подія буде получена зо шторічныма святкуваннями з нагоды праздника св. Максима Горлицького »

Перемишльсько-горлицька єпархія, смотрячи на її обшар і історію, є спадкоємцем давньої православної перемишльської (перемишльсько-самборської) єпархії, котра перестала існувати в 1691 році. Перемишльська єпархія, інакше як другі кінцем XVI століття в Річпосполитій, за справом її товдышнього предстоятеля, єп. Михала Копыстенського, не приступила в 1596 році до унії з Римом. Через наступних такої 100 років, паралельно до православних єпископів, були визначані і грекокатолицькі владыкы, але не мали реальної влади над том обшарю. До офіційної конверсії духовенства і вірних на католицьке віроісповідання дішло аж в 1691 році, коли православний перемишльський владыка Інокентій Винницький прийняв постанову берестийської унії, хоць – за декотрыма дослідниками – введіння грекокатолицької юрисдикції і традиції було тяжко ідучим процесом, а іщы долго по тым вірны не были свідомы даяких змін.

Дальшы події церковного жытя на Лемковині сут повязаны уж з грекокатолицьком перемишльськом єпархійом і єй черговыма владыками, посеред котрых находили ся тіж выдатны представники русиньских родів з Лемковины. Треба спомянути на владыків: Тому Полянського (1796, Бортне – 1869, Перемишль) – діда Клавдії Алексович, Йосифа Сембратовича (1821, Крениця – 1900, Рим), та Юліяна Пелеша (1843, Смерековець – 1896, Перемишль). Спокій серед Русинів з Лемковины тырвал до початків XX ст. і выбуху I Світової Войны, котра принесла інчий погляд на релігійны справы і пізнійшу політику єрархів грекокатолицької Церкви.

Трагедія Талергофу, котра зачала ся в 1914 році, міцно вросла в памят Лемків, котрых выдатны представники потерпіли в австрійськом лагрі. Іщы до Великої Войны зачали ся конверсії, або повороты до православя (оба терміны паралельно хоснуваны серед Лемків і ріжні одбераны членами обох конфесій), котрых початкы сігають діяльности і пізнійшой мученичої смерти о. Максима Сандовича (канонізованого через ПАПЦ в 1994 р. в 80-ліття смерті), як і пізнійшой проукраїнської політики товдышнього грекокатолицького єпископа Йосафата Коциловського, котрий заказувал хоснувати вчас богослужынь традиційного споминаня всіх вас право-

славных, насильно вводил культ святых (прим. Йосафата Кунцевича), котры были чужы лемківській традиції, а священників з Лемковины высылал служыти на краї єпархії, даючы заміст них на лемківскы парохії українських священнослужытелів. Гу тому доходила і латинізація східнього обряду.

Великий рух конверсії/повороту до православя зачал ся од села Тылява в 1926 році. Од тамтой поры десятки лемківских сел одходило од грекокатолицької Церкви, стаючы ся тым способом православныма вірныма. В даяких селах зачали ся будувати новы храмы і часовні.

Одповідю зо стороны лемківских грекокатолицьких духовных та діячів русиньской та староруськой орієнтацій была ідея покликати незалежну од влади Перемишля єпархію для Русинів Лемковины. Выполнило ся тото в виді Апостольской Адміністрації Лемковины, котра была основана умовом помедже Апостольськом Столицьом і Урядом Польской Республики в лютым/февруарі 1934 рока, а єй першым адміністратором остал о. др Василь Масцюх – Лемко родом з Новой Веси.

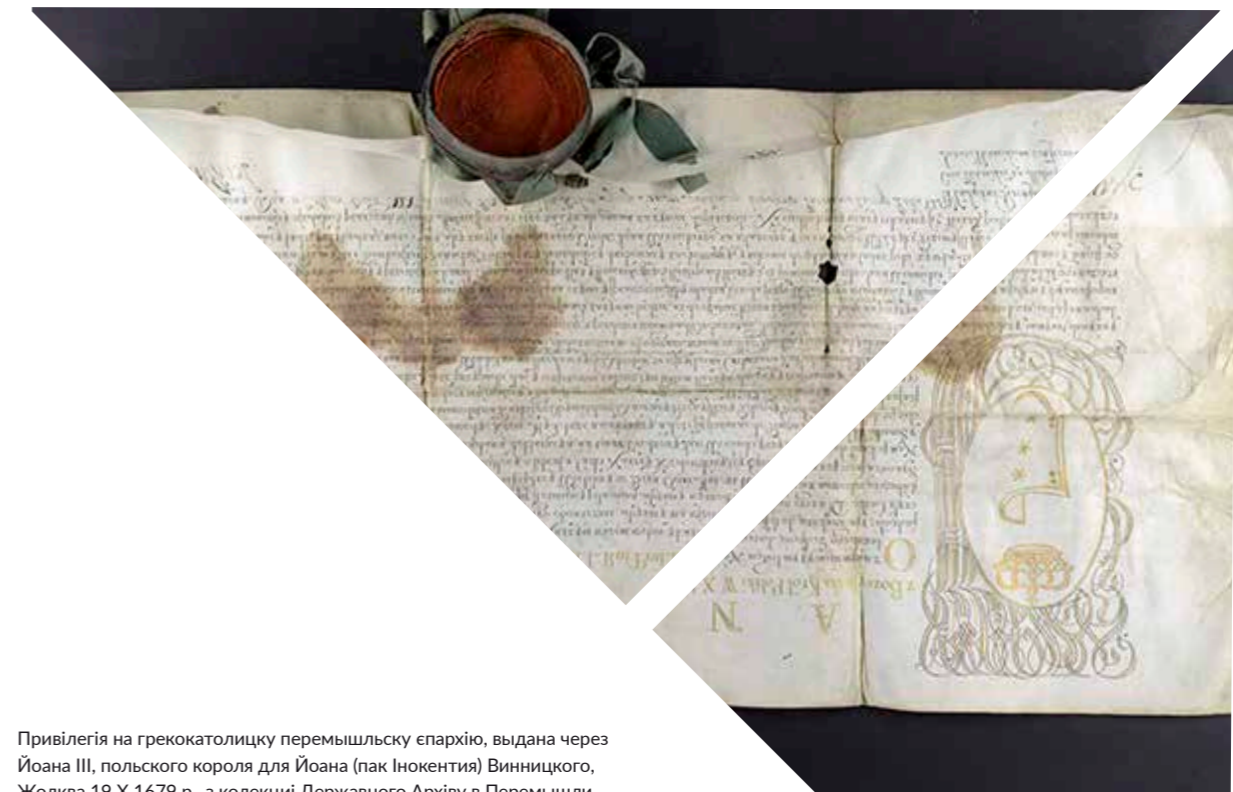
Такий юрисдикційний стан, де православны Лемкы спочатку приналежали під варшавску митрополию, пізнійше вчас войны під краківско-лемківску єпархію ПАПЦ, а грекокатолицькі – під Апостольску Адміністрацію Лемковины, утримував ся до 1947 рока. По выганю остатніх нащадків в рамках Акції «Вісла», всякы структуры обох конфесій были зліквідуваны. Лемківскы храмы зачал перенимати римокатолицькій Костел.

По 1956 році част Лемків, перебуваючы на чужині – подля думок декотрых з них, лем на хвилю – зачала вертати на рідны землі. Ведно з тым зачали ся творити наново деякы мінімальны структуры православної церкви на Лемковині. Структуры грекокатолицької Церкви были зделегалізуваны комуністичном властью (грекокатолицька перемишльсько-варшавська єпархія зачала офіційно фунгувати аж в 1996 р.), зато церковне жытя Русинів на Лемковині долго могло ся офіційно розвивати такої лем в рамках ПАПЦ, або римокатолицького Костела. В 1965 році рукоположений владыком Юрійом (Кореністовом) был Лемко родом з Фльориньки – о. Александер Дубец. Одраз по высвячынню направлений был до душпастырской послугы на Лемковину до села Высова (потім до Кальникова). Од 1966 рока был парохом саноцькой парохії та деканом саноцького деканату, а в січні/януарі 1983 р., приймаючы найперше монаше імя Адам, был хіротонізуваний в сан єпископа, а дальше, з дньом 29. вересня/септембра 1983 р. призначений на саноцьку катедру реактивованой по такої 300 роках православної перемишльсько-новосандецької єпархії.

Днешня православна перемишльсько-горлицька єпархія числит 3 деканаты, 17 парафій, 25 священників і 1 монастыр. Чысло вірных то близко 3.000 люди. Душпастырюваня бл. п. архієпископа Адама принесло Лемковині реставрацію зруйнованых церкви, будову парох новых храмів, як і загальний розвиток єпархії. ●

Документ Берестийской Унії з 1596 р. з колекції Центрального Державного Історичного Архіву України во Львові.

Привілеія на грекокатолицьку перемишльську єпархію, выдана через Йоана III, польского короля для Йоана (пак Інокентія) Винницького, Жолква 19 X 1679 р., з колекції Державного Архіву в Перемишлі.

Пращаме ся з Адамом Голодиньскым

з Бонарівкы...

Анна Кырпан

« Вшытко, што знал про Бонарівку, оповіл для лемківского радия... При його участі в програмі «70%» прозвучал великій (найбільшій наразі) цикл передач — шырока панорама жытя на Короснянській Русі »

28. серпня/августа пополудни, на 94 році жытя одышол до небесной Лемковины найстарший мешканец села Бонарівка, Адам Голодиньскій.

На непростых дорогах жытя розтратил рідну бесіду, єднак зберіг навсе чысте лемківске серце і лемківску душу. Был живом енциклопедийом свого села, написал спомины про Бонарівку.

Вшытко, што знал про Бонарівку, оповіл для лемківского радия... При його участі в програмі «70%» прозвучал великій (найбільшій наразі) цикл передач — шырока панорама жытя на Короснянській Русі. Можеме лем ся дивувати унікальній памяті пана Адама, якій по десятиках років докладні потрафил оповісти навет о подіях до другой Світової Войны, о праві вшыткых реаліях жытя, о кождей хыжы і кождым чловеку.

Адам вродил ся 27. квітня/апріля 1923 рока в родині Прокопа і Татяны Голодиньскых. В родині было девятеро діти. Адам вшыткым ся цікавил, тягнул ся до науки, але і был барз міцно привязаний до рідной землі і не мри-ял о ничым інчым, лем жыти в рідным селі і занимати ся газдівком, цікавили го тіж новы способы і методы рільництва. Але выпала йому інча доля. Вчас фашыстовской окупації муслі іхати на примусову роботу до Німец. Коли щестливо в 1945 році вернул домів, мешканців Бонарівкы выселяли до Радянского Союза. Дуже родин, і родина Голодиньскых тіж, трафило до станиславівской (днеска — івано-франківской) области, в село Глибока

коломыйского району. Втікаючы од колхозного рабства і глядаючы буд-якой працы, Адам пішол зо села до Станиславова і нашол роботу в локомотиво-ремонтній фірмі (а мал уж велику практику, бо выконувал подібну роботу в Німцях). Ту честно проробил ціле жытя, ту, в Івано-Франківску заложыл родину. Але нігда не забывал рідне село, рідну землю, все підтримувал звязок з мешканцями Бонарівкы, які жыют в Україні.

Адам Голодиньскій был наравду добрым, шырым і побожным чловеком. Каждый ден зрана муслі выслухати з радия Службу Божу, а в неділі і свята ходил до лемківской церкви свв. Кірила і Методія. Вчера, на Першу Матку Біжу, тіж звыкло поспішыл до своей церковці, а коли ся вернул домів, почул ся недобрі — і неодола одышол од нас. Очевидно, была то Ласка Божя, же власні на Успенія Пресвятой Богородиці Всевышній покликвал пана Адама до себе. Преці гейбы час-пора, гейбы і дожыл до поважного віку і дуже зробил уж в тым жыттю, выховал діти, внуки. Але вшыткым, хто го знал і любил, было страшні жаль, же уж нігда не увидят пана Адама, не почуют його прияznego слова, они не набыли ся, не набесідували ся іщы з тым чловеком і віст про смерт болячо іх діткнула.

Вшыткы, хто знал і любил покійного, пришли з ним попрощати ся і до мешканя, і пак до церкви в Івано-Франківску, і до церкви Покровы Богородиці в селі Глибока, яку сой поставили Лемкы з Бонарівкы. Власні на цмонтері в селі Глибока коломыйского району, медже чысленныма могилами своїх єдноселян, родаків і товаришів з Бонарівкы, коло жены Стефанії спочыл днеска і Адам Голодиньскій. Помольте ся за його душу — най Бог змилосердит ся і як найскорше простит новопреставленому Адамові і найменьшы провины, а святий Петро як найшырше отворит браму раю! •

В октобрі буде Русин фільм фест

Петро Медвідь
petro@lem.fm

Фотографія: www.ruskeslovo.com

Перший річник нового фестивалю буде присвячений страданню Русинів в часах I. світової війни, окремо в лагрі в Талергофі в Австрії. Як раз о Талергофі буде промітати ся і фільм російского документарісту Алексея Денісова, котрый має быти участный і на фестивалі, під назвов *Третедія Галицькой Руси*. Ведно з Денісовом приобіцяли участь на фестивалі і представителі російской амбасады в Белеграді, членове Світової рады Русинів, представителі Комісії про культуру Світового конгреса Русинів і представителі русиньской організації в Москві.

На фестивалі мають брати участь і представителі містной войводиньской автономії, з котрыма ся делеґація Руськой маткы в тых днях

Регіонална організація Руськой маткы за Срим і Шіду в рамках активностей Світового конгреса Русинів і Руськой маткы в днях 1-го і 2-го октобра 2016 організує *Первый міжнародный мултіжанровый русиньскый фільмовый фестівал «Русин фільм фест»*. Інформує о тім інформацна аґентура Рутенпрес.

стрітила. За Руську матку были на стрічі участны Дюра Папуґа, Миломир Шайтош, Саня Тіркайло і Владо Джуджар. За автономію были на стрічі участны Мірослав Штаткіш, секретарь про культуру, і його заступник Небойша Кузмановіч. Інформовала далше аґентура Рутенпрес.

Руська матка (Руска матка) є добровольным обчаньскым здружіньом, котре пропаґує і підтримує культурный живот і розвиток войводиньскых Русинів. Наперед была заснована у 1945 році і в тім часі намагала ся фінанчно підтримувати бідных студентів, выдавала популярно-освітні публікації і обще пропаґовала Русинів і їх войводиньску варіанту русиньского языка. Головныи центр «Руской маткы» бив

у Руськім Керестурі, де організація мала і свою друкарню. Окрім того мала 12 містных організацій в містечках Войводини и Сриму. Організація перестала існовати у 1948 році. Діяльність была заказана, як і іншым русиньскым організаціям в іншых комуністичных державах в тім часі, режимом, кідьже «Руска матка» не прияла українську орьєнтацію.

Організація обновила ся у 1990 році в Руськім Керестурі. Їй формалне обновила было при нагоді 250-го юбілею переселеня Русинів до Войводини, на території днешньої Сербії і Хорватії. «Руска матка» є єднов із основаючих членів Світового конгреса Русинів і членом «Maison des Pays» – організації бездержавных народів. ●

На знімці православна церков св. Архангела Михала в Михалові, фот. Демко Новак.

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

СЛ кличе на пікнік до Михалова

На чужину осін все приходит перше як на Лемковину. Єдном з послідніх можности на тото, жебы ся зыйти в пленері і попрощати тепле, але уж такой миняюче літо, буде стріча, на котру кличе Стова-ришыня Лемків.

Кінцьом того тыжня, дня 3. вересня/септембра т.р., од 16.00 год. організаторы привитают Вас в Михалові на «Лемківскым пікніку». Є то подія направлена на вшыткых – молодых, старшых та цілы фамеліі. Пікнік пройде на ватраным поли, де окрема дакой ватрочки, організаторы передвиджують спільны співы, а пак забаву до музыкы з компютера. Подія має за задачу зынтеґувати середовиско околичных Лемків, попри тым

просит ся, жебы каждый зрыхтувал даку мериндю. Окрем того, охочы, котры будут мати дяку ночувати, можуть розбити своє шатро на михалівскым ватровиску. ●

В Коросні одбуде ся наступний Лемківській Вечер

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

То уж четверта едиция події, котра крыє ся під наголовком Лемківській Вечер. Три послідні стрічы, котри зачали ся одбывати частійше як раз на рік, принесли нам спомины о давній Лемковині, припомнули стару традицию собіток, або односили ся до любви і любуваня. Нерозлучном частю коросняньскых Лемківскых Вечерів была лемківска музыка, стрічы з Лемками, лемківска кухня і вельо цікавых оповісти.

Лемківській Вечер помалы зачынат ся вписувати в графік цікавых культуральных акцій Коросна і тішыт ся великом популярністю, зато організаторы на разі не змінюют конвенції стрічы. Найблизшу едициую зас поведе др Тадеуш Лопаткевич – етнограф, доктор гуманістычных наук з обшыри наук о штуці, забытокзнавця, регіоналіста, автор і спілатор вельох книжок і парудесятьох дописів, тыкаючых ся етнографії Карпат, інвентаризації і охороны забытків, історії штуки, спеціаліста історії лемківской камінярки. І тым разом выступлят артисты з А де то давнійше строіло – молодого, але уж успішні концертуючого по вельох сценах фольк-рокового ансамблю,

котрий за дост короткій період існуваня може ся похвалити награньом платні «Хыжа», закваліфікуваной до офіційной преселекції нагороды Фридериків 2016, участю в інтернетовым голосуваню Віртуальны Гушлі на найліпшу фолькову платню, але тіж выріжніньом і Нагородом Президента Міста Люблина вчас XXV Медженародового Фестівалю Фольковой Музыки «Фольковы Миколайкы» в 2015 р. Фронтменками ансамблю сут дві співаючы сестры, Лемкыні – Анна Романьчак-Поляньска та Сабіна Романьчак. Свій репертуар в великій мірі операют на лемківській корінній музыці.

Четверта едиция імпрезы Лемківській Вечер, названой «Стрічы на Бескіді», одбуде ся в Барі «Моніка» в Коросні в найблизшу пятницю 2. вересня/септембра о 19.30 год. Участникы акції будут мати змогу порібувати лемківскых страв і стрітити запрошених гостів. Уж тепер мож резервувати білеты. ●

II Змаганя Автентичных Музыків

Початком вересня/септембра в Щеціні будут проходити II Змаганя Автентичных Музыків. До участи прошены сут музыкы, якы выконуют корінну народну музыку, як тіж музыкы інспіруючы ся традиційном музычным культуром – могут быти аматоры і професійоналісты.

Цілю конкурсу єст промоция польской та середньоевропейской музыкы спертой на традиційных джерелах. Минулого рока, вчас першой едиції конкурсу, до змагань приступило більше як 100 выконавців народной музыкы з ріжных кутиків Польщы, якы презентували ріжнорідны музычны традиції і новы інтерпретації народной музыкы. Щеціньска Фільгармонія выполнила ся шыроким спектром музычных кольорів – од реконструкції, через фольк, джаз, аж по експериментальну музыку.

Змаганя проходят в штырьох категоріях: інструментальных солистів, вокальных солистів, інструментальных або інструментально-вокальных ансамблів і співочых груп (до 6 осіб). Конкурсовы переслуханя будут проходити 2.-3. вересня/септембра, а лавреаты выступлят на симфонічній сцені фільгармонії вчас фінального концерту 4. вересня/септембра. Жырі роздиспонує нагороды на суму аж 20.000 зл.

Окрем конкурсової часті і концертів, організаторы просят на численны товаришучы події, м.ін. показы фільмів, варштаты і, маючу велике заінтересуваня, танцувальну забаву Дім Танця. Дрібниці найдете на сайті організатора. ●

Наталія Малецка-Новак
natalia@lem.fm

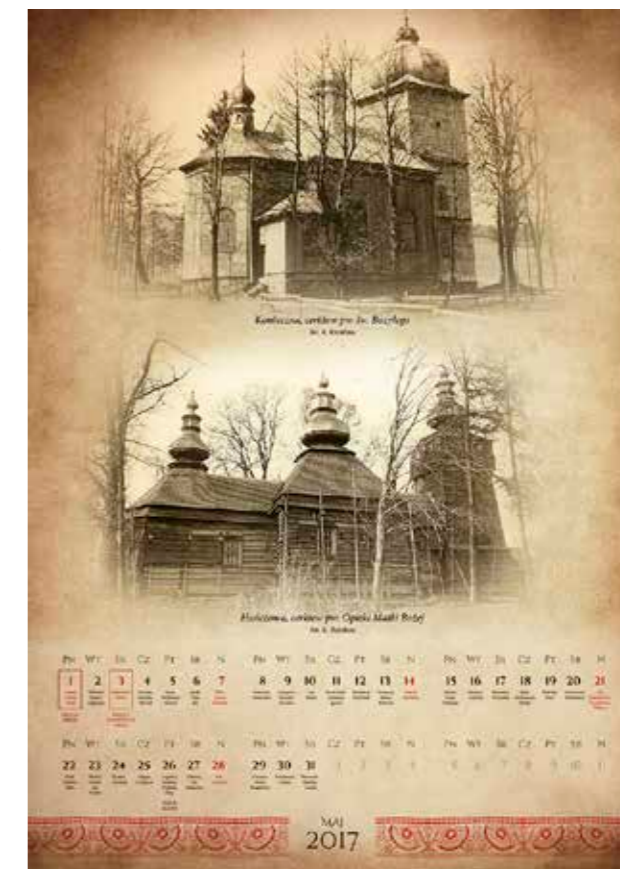
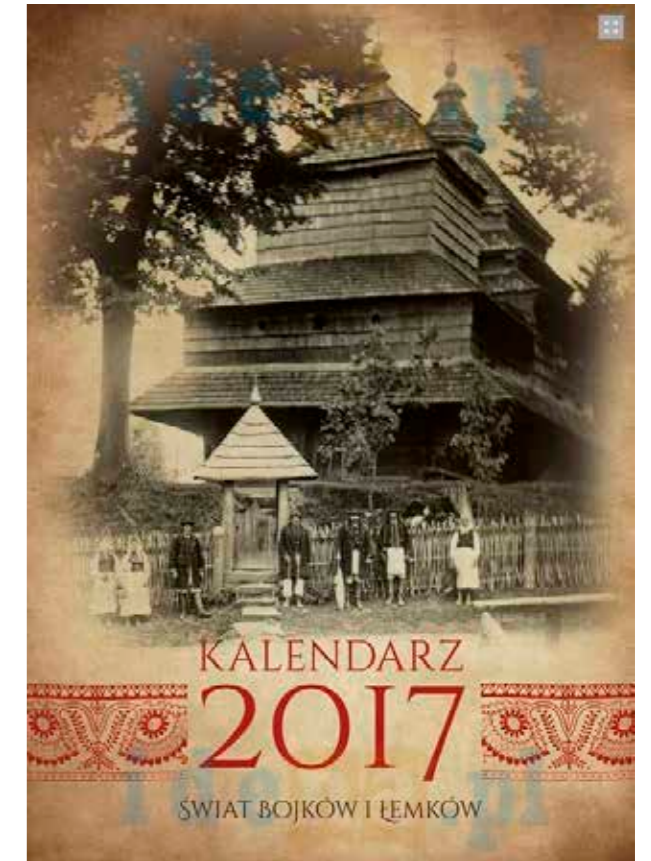
Календар 2017: Світ Бойків і Лемків

Хоц допіро конаец серпня/августа 2016 рока, видавництво Лібра напечатало уж календар на 2017 рік, посвячений Бойкам та Лемкам, в котрым находят ся архівальны фотографії звязаны з тыма двома ґрупами, їх натуральным жытлыском – Лемковином і Бойківщыном, та материяльном дідовизном. В середині, на штырнадцетьох

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

сторонах найдете фотографії дослідника, етнографа проф. Романа Райнфуса, котрий долги роки ходил по Лемковині і записувал тото, што жыло перед 1947 роком, але тіж документувал трагічний повиселенчий стан русиньской дідовизны.

Влони был напечатаний великій альбом пн. Карпатскій світ Бойків і Лемків. Роман Райнфус. Фотографії. Сесе выняткове виданя вказало на богату спадковину лемківскых Русинів. Внутрі находят ся знимкы вшылякого рода. Райнфус, одвиджуючы Лемковину, занимал ся фотографуваньом не лем культуры материяльной, але його знимкы вказуют тіж просте жытя тамтышніх жытелів. В книжці найдеме вельо цінных знимок, презентуючых лемківскы церкви, хыжы, капличкы, ци цмонтері. Окрем фотографій, в альбомі находят ся архівальны документи. Власні част з реченых знимок тепер остало напечатаных в календари на 2017 рік. Календар доступний до придбаня в вельох интернетовых skleпах та книгарнях, а спомнений альбом доступний єст в Біліотеці Руской Бурсы в Горлицях. ●

На знимці обік: ґаздыні з Лелюхова, пов. Новий Санч, май 1936, фот. Роман Райнфус (Архів Музею Народного Будівництва в Санюку). Знимка єст частью постійной експозиції фотографії авторства Р. Райнфуса, яка находит ся в Рускій Бурсі в Горлицях.

Програм Театру Александра Духновича

в Пряшові на місяць септембер 2016

«МОСКВА-ПЕТУШКИ»

Твор Москва-Петушки Венедікта Єрофеева є часто означованый як роман-поема, і бере ся за ключовый твор російской постмодерны. Історія є барз проста: Венечка ся збудить скоро рано по перепитой ночі на ґарадічах московского панелаку, напитель у весмірных параметрах. Но вирішыть, же навщівить свою любов в Петушках, містечку далекім дакілько годин влаком. Почекать, покля одкрыють першы склепы, накупить деякы предмети котры треба ку пережытю (або скоріше ку непережытю) той драгы... І іде ку желізничній штації. Наступить до влаку і... Дійде до ціля своей драгы? Не дійде? То вже не повіме... Біблія алкоголіків, так є тот поема часто і правом называна. І зато, же алкогольці цілого світа суть брата, бо їх зв'язує тот найсилніший зв'язок, творцьове собі дозволили позмінити підназву інсценациі на «біблія алкоголіка».

07.09.2016 (Мала сцена, 19.00 год.)
24.09.2016 (Културный дїм Баєрївці, 18.00 год.)

«КОРЧМА ПІД ЗЕЛЕНІМ СТРОМОМ» (словацька рапсодія по русиньскы)

Песа, котра є засаджена до періоду великой господарьской крізы в тридцятьох роках 20-го столїтя, приносить нечекано актуалны темы – безробітність, еміґрацію, ці здичаность міджілюдьскых одношінь у сполоченьскім оточїню, котре є збавлене людьскости. Тоту уровень песьы може видиме іщі актуалніше, як у часі выникнутя твору. Напрїк дотуліню ся із грубов реалностьов днешнього світа песа в собі несе і надїю на ліпший жывот, віру в позітивны вартости чоловіка, і хоче поштовхнути позерателя ку жывотній активності, жебы поїмав свою судьбу до властных рук. В тім нам песа так дакус припоминать прославленый драматичный твор Ґорького На дні.

14.09.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)

«КОВАЛІ»

Песа сербского автора Мілоша Ніколіча є абсурднов, місцями терпков комедійов, котра вас заведе до ковальской ділні, десь в Німецьку. В ній ся десяткы років по войні стрічають трьох ковалі, бывшы вояци, котры вдяка «службі отцюзніні» проплели свої долі і свої роды. Каждый забезпечив свого потомка і наслідника своей кузні. Но як раз тот реалность їх по роках дожене до безнадї і выжадать собі їх стрічу. Но кому властно іщі потрібны ковалі і їх кузні? Чекать на вас много запліток і розузлінь.

21.09.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)

«ФАНТАЗІЯ»

Пруткова Фантазія є легоньков комедійов зо співанками. Публіка ся буде коло позераня на ню файно забавляти. А нелем тотот! Козьма Прутков (легенда, но ведно з тым выдумка і фікція) – в реалности Алексей Толстой і Алексей Жемчужников, написали «vaudeville» Фантазія із ясним заміром: пародованьом того жанру высміяти ся туньому смаку втогыдшньої сполочности. Криве дзеркало того твору і днешній публіці вказує то, што денно конзумує. Річі і творы, котры ей вже ани не бавлять або бы ей бавити не мали. Бо іде о бесцінну забаву і гіч. Песа такы творы нелем зосмішнює, але ся односно них і критично вставлять. Кладе вопросы: У якім світі то днесь жыєме? У світі досправдовых вартостей або повсякденной поверхности? Існує іщі уменя, або лем його карикатура? Обколесе нас гіч – в чїнах і думаню? На чім ся іщі (або вже лем?) в театрі докажеме забавляти? І о тім є кекешна, делікатно себепародична, но все іронічна театрална комедія із пера російского класіка.

28.09.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)

«МЕДВІДЬ, СПРОСИНЫ»

Дві єдноактовкы од Чехова – Медвідь і Спросины. Тоты песьы часто уваджають як части єдного представліня. Зв'язує їх сполочна тема одношіня мужа і жены, котре ся формує через здолаваня баналных і безсмыслных барьер і котре наконець завершыть ся взаємнов симпатійов. Далшым сполочным меновательом тотых двох песь є сміх, сміх од зачатку аж до кінця, котрый тоты дві представліня проводить веце як сторіча по сценах професіональных і аматерьскых театрів на цілім світі.

03.09.2016 (Културный дїм Олька, 18.00 год.)
11.09.2016 (Културный дїм Ортутова, 16.00 год.)

«ТЯПАКОВЦІ»

Дія славной драматизациі прозаичной предлогы вызначной словацькой писателькы з эпохи критичного реалізму Божены Сланчіковой – Тїмравы вас перенесе до минулости, на село, до дому великой родини Тяпаковців, котра є прославлена тым, же є лінива і не має дяку будышто робити. Інсценация живо, з легкостьов, забавно але з ідеовов глуквов підкреслює потребу освободити ся од наносів минулости в проспїх будучности, котра ся основать на старых пілірах, но не сміє їх зохабити цалком спустнути. Жывот ся мусить жыти!

10.09.2016 (Културный дїм Словінкы, 17.00 год.)

«ГАВАЙ»

Гавай є дебютом молодой прашівской драматичкы Михаелы Закутяньской. Трагікомедія з русиньского села із характерістичнов назвов Гавай – то є оповіданя о гляданю самого себе на периферії Европы і в кругу не цалком тіпичной родини.

25.09.2016 (Културный дїм Нижня Полянка, 14.00 год.)

Гостюючий театр:
Русиньскый народный
«Театр Дядя», Сербія

23.09.2016 (Велика сцена, 19.00 год.)

Свідоцтво о. Теодора Мерены з с. Ріпник

МЫ ПРИХАЛИ ДО ВІДНЯ вечером 26. вересня/септембра 1914 р. Персонель допомогового пункту Червеного Креста на дворци почастувал нас горячом тейом і кавом, думаючи, што наш ешелон прибыл з фронту. Але по короткым замішаню, дознавши ся од водіючих потягом і конвоюючих – хто мы, не подал нам потім ани студеной воды. Потяг наш был окружений і хоронений войском, занавісы на вікнах были опущены долов, а нам приказано абсолютно не вызерати з ваґонів, понеже: «Wer nur wagt hinauszuschauen, wird auf der Stelle erschossen werden» (хто бы лем осмілил ся вызріти, буде застрілений на місци).

В таких обставинах сме ся находили – без їдла і воды – 22 години, аж допіро 27. вересня/септембра о 5 год. пополудни наш потяг рушыл дальше, а 28. вересня/септембра о 7 год. рано очутили сме ся в Талергофі.

Вчас дороги з Коросна в Галичыні до Талергофу в Штирії стрічаючи нас люде были до нас ворожо наставлены. Лем на Шлеску і Моравах люде з охотом продавали нам спожывчы продукты. Газдове, будучы барже практичнымы, знали пришпарувати част своїх грошів вчас арештування, зато і тепер могли схоснувати куплены продукты, а інтелігенция, доцяп довірююча вязничній адміністрації, оддала вшиткы свої пінязі до депозиту, в результаті чого остала без гроша в кышени і з той причыны, очевидно, не мала змогы забезпечыти ся в запасы їдла на дорогу.

В Талергофі были сме розміщенены по великих ганґарах. Пожывліня в тюрмі было спочатку нияк не зьїдливе і было го мало, зато дополняли сме го потім продуктами, купленима за свої грошы.

Пізнязі, котры оддали сме в моменті арештування, были нам ту вернены.

На другій ден по приїзді в Талергофі вмер в сусіднім одділі за стіном благочынний о. Кушнір. Был він першым, которого похоронили в деревняній труні, позбиваній наскоро з тоньких дошок.

До тяжкых фізичных робіт давали наперед священників. Конвоєры познавали їх по оголених бородах, зато каждый з нас на всякій случай запусчал назад баюсы і бороду.

Свіжы ешелоны прибывали до Талергофу такой штоден. Наш транспорт пришол до лаґру, коли были там дакус ліпшы обставины. В моменті прибытя была уж збудувана част бараків; транспорты, прибывшы перше од нашого, были примушены пару днів перебувати і ночувати на дворі в болоті і холоді, не сміючи преступити обставлену баґнетами границу.

З ганґарів перевели нас до палаток, а по дезинфекції – в новы баракы. Ту было просторонніше, выгіднійше, хоц мороз доходил часом до 28 градусів. Баракы были 60 кроків долгости і 12 шырокости, а містило ся в них по двіста пядесят поневоленых. Коли температура ішла горі, вода ляла ся з повалы на нашы головы, в результаті чого цілий барак покрыл ся плісню, а підстелена солома дочыста прогнила. Было і так, же вчас морозів волося интернуваных примерзало до стіны, як то ся стало з паньом Дяковом і священником Федевом з Мшанця. В цілым Талергофі не было в бараках для интернуваных ани єдного кресла, ани єдноу лавкы.

Интернуваны были цілком ізолюваны од зовнишнього світа. Пані Прислопскій, котра нароком приїхала з Галичыны, не дали стрітити

ся з няньом; пані Шандровскій не дозволили участувати в похороні мужа. Листы з лаґру не были высиланы, а присыланых до лаґру не доручано. Мій допоручений лист, зложеный в лаґровым почтовым одділі, вернули мі назад по семох тыжнях з дописком: wegen Kriegslage unbestellbar, zurueck (з причыны военного періоду, неможливе доручыти – зворот).

В Талергофі находили ся люде ріжных професий і віку. Были там священники, пралаты, адвокаты, суді, дохторы, професоры, урядники ріжных щаблів, учителі, селяне, міщане, дякы, писателі, студенты, акторы, войсковы суді, войсковы священники – вшиткы рускы Галичане, за вынятком малого процента Румунів, Циганів, Жыдів, Поляків, Мазепинців і трьох заблуженых з Перемышля. Не было польскых ксьондзів. Хоц уж 10. грудня/децембра явил ся єден в Талергофі; то был російскій підданий** граф – о. Замойскій.

Смотярчы на діапазон років, Талергофці были тіж барз ріжнорідны, зачынаючи од такой столінього дідуся (пралат Дольницькій 94 р.) по пригрудны діточкы.

До місця часовых робіт интернуваным товаришыл конвій. Не было ту ріжниці межде мужчынами і женами. За фізіологічнымы потребами ішло ся в цілій ґрупі, а тых, што не встигали, пробивали баґнетами. Так было заколотых 2 люди, а 17 раненых, м.ін. єден адвокат. Интернуваны українофілі находили ся під опіком адвоката

* Пейоративне названя Українців

** Термін не покрыват ся докінця з громадянством. Для іноземців в царскій Росії підданство было чымсь в роді статусу днешнього постійного резидента державы, котрий має окрислены права.

Ганкевича, зятя знаного довіреного австрийскых власти, Костя Левицкого. Прото барз скоро были освобождены і вышли з лаґру.

Не видячы кінця тых страдань, пару люди з нашой файты рішыло подати просьбу папскому нунційови в Відні і імп. Францови Йосифови о нашій ситуації і о прискоріню розсмотріти справы Талергофців. Од папского нунція не было ниякой надії в справі нашого освобождыня, понеже в тым часі [його уряд] занятый был (пишу на осно-

ві товдышніх слухів) пропавшыма важнымы римскыма документами, тыкаючыма покликания уніятского епископства в м. Луцк.

Выслана нами апеляция до надворной канцелярії принесла деякы результаты. Адміністрация [лаґру] перестала ся знущати, а полковник Стадлер навет просил до себе на авдиенцию сигнатарів писма.

На 12. грудня/децембра вызначыли зьїдентифікувати вшиткых, што мали більше як 60 років,

а 14. грудня/децембра признали мя невинным. Доставшы 17. грудня/децембра пашпорт с вписом «von Galizien und Bukowina fernzuhalten» (тримати як найдальше од Галичыны і Буковины), я был конечно освобожденый, пак оселил ем ся в м. Градец, а домів вернул ем ся в маю 1917 р.

Свящ. Теодор Мерена

Каріна Муляр
mulyarkarina@mail.ru

Што такое літня школа?

Про кожного із нас важное є лем то, што зробить отпічаток на серцю, то, што заставить нас иншак думати і позирати на сись світ. Мы не запам'ятуємо дні і числа, мы запам'ятуємо моменти, котрі перевернули наш живот з ніг на голову. Думаючи, же у кожного з Вас были сьакі моменти, так? Може они і не так докус поміняли Ваш живот, но штось особенное у них было.

Так недавно, таким у мому животи був Студіум Карпато-Рутенорум. Для тых, ко не знає, што то такое, та дам такое ознамліня. Студіум Карпато-Рутенорум, авадь знано іщи як Літня Русиньска Школа, котра ся проводить у Пряшові на території Пряшівського Університета. Так уж седмый рочник збирають ся студенти і учителі з швелияких стран на 3 тыжні. Занимають ся школа едукацийным процесом з 3 основных предметів, таких як – історія Карпатських Русинів, комунікативны зручності в русиньскім языку і етнографії. Дуже великий хосен маємо з того, же години є не лем в русиньскій варіанті, а й в англійській. То барз звекшує число студентів. З свого особистого зажитя годнам повісти, што приїзжавуть люде, котры ани кус не знавуть комунікувати в русиньскім языку. І про них, і про тых, ко має дяку, є можность учити ся на англійському. А то вшытко на марго того, же дружній педагогічний колектив включають у ся учителів ай з Канады, ай з України, ай зо Споєных Штатів Америцьких, ай зо Словакії. Великим плюсом суть выліти на культурно-археологічны і історичны

памятки. Такы як Дукля і Военный Музей у Свиднику, православный монастыр в Ладомірові, музей Модерного Уміня в Міджілабірцях, а также экскурсія по памяткам Юнеско.

На перше пізріня, экскурсія по Пряшові, мні – як студентці, котра рік прожыла тут, виділо ся нудным ділом. Но повім – пройти ся варош то єдно, а послухати цінный выклад уд професора ай іщи і на англійському, нигде никому непохибіло. Позад того, я іщи довго розказувала своїм цимборкам, што жыла-м там, а нич не знала-м. Были сьме у вшыткых знаных русиньских памятках, зачинаючи уд мініскансена, кінчавучи Музейом Русиньскої Культуры.

Кедь єм ся пригласала на Студіум Карпато-Рутенорум, та ся інколи задумала, ци ми не буде нудно і тяжко у комунікації з чужыма людзьми. Но, правда, было то наопак. Познала-м велё новых і интересных людей, не обзираючи на вікову категорію. Приятна атмосфера іщи на самому отворіню школы уяснила, же нудити ся тут не буду мати часу. В ті минуты, коли зачитували вшыткых студентів, барз моє серце гріло то, же тільки незнанных і новых людей, но таких же рідных. Вшыткі мы прийшли єднов цілєв – дознати ся веце а веце о Русинах, їх культурі і языку.

Як кажуть, обща ціль єднать людей, не позираючи на стать, цвіт кожи, материньскій язык і релігію. Єдно з таких майяркых спомінок є традиційна русиньска свадьба в Курові, на котрій нас забавляв талантний фольклорный ансамбль Куровчан. Такых танців і співів не

виділа іщи неедна свадьба, як коли тот вечур.

Споминок у мому серцю зостало ся немало і перераховувати мож їх барз довго – од рана до ночі. То і сплав по Дунайцю, то і навщівя курортного містечка Криниця і памятника Никифору, ёго музей і так дале.

Авшак годна-м Вас завірити, же найвекшов гордістєв, котру было студентам представлено, є Інститут Русиньского Языка і Культуры. Таков едукацийнов установов більше нико у світі не годен ся похвалити. Лем тут студенти мавають можность здобыти вшыткі з уровні едукацийного процесса з русиньскым напрямком – Бакалавр, Магістр і Доктор.

Дахто тепер се вшытко прочитаючи, думать собі, же як то я могла забыти і не упомянути серце русиньскої культуры у Пряшові. Ніт, я не забыла – десерт іде останім. В перші дні по приїзду ціла наша група пішла просвічувати ся і милувати ся плодами русиньскої творчості до знаного

Театру Александра Духновича. Пару участникам было і тяжко порозуміти слова, но суть была ясна, то Вас певне завіряю. Прото же была там грана поема-комедія Мілоша Ніколіча «Ковалі».

Сі три тыжні были дуже важныма не лем про мене ай мою родину. Бо барз ся і родичі і старі родичі тішили, кедь єм їм о тім розповіла. Забавы забавами, но сідаючи на лекціях я нашла много фактів і одповідей на свої вопросы.

А тепер ми уповісте. Было дашто такое у Вашому животі? Зажыли сьте такі шалені і у тот же час едукацийні часы? Но, кедь ніт. А кідь і так. Студіум Карпато-Рутенорум 2017 Вас щиро запрашати! Абы Вам не было страшно зостати ся там самым без цимборів, буду там на Вас чекати я. Же ай я ся потім приголошу – перевірю долю, ци годна буду пережыти три тыжні з векшов шаленістєв.

Чекаву на Вас!

Час

Руслан Маріян

ruslan.mariian@gmail.com

Час для каждого з нас тече иншак – для когось скорше, для когось помальше. Даколи він заумерать, як бы даруючи нам шанс штось устигнути. А даколи біжить не позираючи нинашто.

Се єдина річ, яку не мож не обманути, не обрехетрити. Він просто плыве течієв мрій, даколи даже нездійснених. Вшытко то, што є днесь, уже завтра може пропасти, розтанути, як сніг сонячної погоды весняного дня. І сокотити сьогодення – се даже не наше право і обовязок, який мы повинні поставити пред собов, як мету і іти через невдачі, болі, непорозумліня і обычні людськы слёзы.

Години, минуты, секунды – се, як вічні вязні часу, які урывають ся з німого, незрячого полону, а «на волю» їх одпускають оддані вартові – годинникові стрілки. То є невмируща, невычерпна сказка нашого живота. Докіть будуть люди, доты зостане ся і час, бо він без нас – нич, так, як і мы без нєго – нико.

Але все ядно мы можеме керувати часом, хоть мало. Мож запланувати свої sprawy, зробити графік та устигнути вшытко, што нам треба. Тогды час буде проведений хосенно: у навчані, спорті, читані книжок а т.д. А можна го згяяти на якісь ненужні занятя. Люди часто ся вадять, што їм не хватає часу, а самі тратьять го на пліткы, пусті-розвагы. Вшыткы люди чувствують вартість тых минут та секунд, коли, прикладом, чекають «Скору помощь», укликану до хворого. Ай коли на місце горіня хыжі пелують ся пожарники.

Чоловік тоже цінить час, коли ся запізноє на поїзд, або не встигати штось зробити. Даколи не хватать якоїсь малої хвилины!

Тому высьновок є лем єден: берігте днесь, не забываючи про завтра. Бо, як говорять, без минулого ние і будучности... Глядайте, і мы обовязково найдеме стару скриню народных пережывань, мрій, думок, надій, животных тайн, сплетену з різнокольоровых стрічок часу і заперту замком людськых уст. Збережемо то, што маємо, бо уже завтра се стане минулым. Мы – творці нашої історії! Цінуйте то, што маємо, иншак живот може стратити будь-який сенс...

Літературна творчість Дороти Лі Сеєрс (Dorothy Leigh Sayers) єст надзвычайна. З едной стороны єст авторком знаменитых есеїв, християньскых теологічных трактатів, релігійных радийовых слуховиск, визначном тлумачком клясычных творів літературы прим. «Божеской комедии» Данте Алігєрі, ци «Пісні про Ролянда», а з другой діганячком злочынів, вбивств, выступків, макабры, отруваня і інчых звыків, які были популярны серед англійского соспільства.

Дороти Сеєрс вродила ся в родині преподобного англицаньского священника, ректора соборной співачой школы, при Церкві Христа, в Оксфорді. В 1920 р. завершыла студію в обшыри французской філології і, як єдна з першых жен, была удостойнена рангом магістра оксфордского університету. Пак зачала професійну роботу. Была коректорком в видавництві, авторком текстів для реклямовой агенції, а по роботі писала свої літературны творы.

Не рахуючы збірки вершів, ей дебютом был кримінал пн. «Чые тото тіло?». В згаданій повісти покликкала до жывота лорда Петра Вімзі – детектива аматора, а усмертила єдного бідака, котрий початково не знатя кым єст. Небіщык єст голий як турецкій святий, позбераний є лем в золоты біноклі і находит ся в чужій хыжы. Лорд Петро і так успішні розвьяже і тоту кримінальну згадуванку і выявит повязаны з ньом секреты ріжных люди. Лем, што в кримінальных інтригах Сеєрс єст все найбільше розвинене, то маестрия в конструкції кримінальной згадуванкы, з яскраво рисуваным обычайовым фоном і прецедийныма описами вбитых. Віктимологія – наука, котра дозвлять рішати вопросы, приймаючы як основний фактор жертву вбивства – тото занимат авторку найвеце. Найважнійше то познания години і причыны смерти, котру мож дедукційно окрислити подля – так повім – формы, котру тримат тіло дената. Час смерти остає основний до познания винуватых вбивства і дальшых секретів замішаных в кримінальну аферу. Лем то все опис ступени «нежывости» мертвого дозвлять ограничыты чысло можливых винуватых, котрым бракує алібі на час, коли хтоси скорше жывий оставал бездискусийно нежывий на все. Прото авторка робит в повістях детальны анатомічно-фізіологічны описы і занимат ей влияня зовнішных факторів як температури

«Єст природне такє поясніня самому-собі, што кед бы сме жыли на рідній землі, або не одышли до міста, так не стратили бы сме языка, звыків, школы і церкви.»

в хыжы, поры дня і кількосты спожытого їдла і напиків на стан покійного.

Адже в криміналах Сеєрс то мертвы сут найбільше інтересуючы, а тоты, котры мают многократно посвідчены, стопроцентово муруваны алібі, сут найбільше підозрены о найтяжшы злочыны. Стережете ся вы праведны, лордовскы концепты вашой невинуватости скоро заперечат, а вашы оправдания розкрушат на попіл і нич з них не остане. І многы свідкы і реквізиты на нич, коли нежывий промовит...

При першых щырых меджеруснацкых братанях выповіданы сут природно присвоены, не знатя коли і од кого, міты, котры бы мали тыкати ся себе самых та членів той части нашых люди, з котрыма подарило ся познати і зыйти. Автопрезентация повинна подарити ся найпараднійше, прото треба вказати свое середовиско як найліпше, котре має найвірнійше сохранены культурны прикметы, звыкы і обычаї, рідну бесіду прекрасні розвинену як семиградска ружа, ачий і русиньскіст своей церкви, родин і самого себе безсомнівну.

Другы, можут в тых змаганях быти лем другы. Їх русиньство єст не такє як наше, звыкы одмінны, а язык інозвучний. Тота автопрезентация єст як алібі, котре мало бы посвідчыты другым, што лем мы честны, праведны, взірцьовы і «ядровы». То мы в центрі, і мы лем валушны світити добрым прикладом другым. Наша нашіст єст найвеце наша. Хоц

бы сме бесідували уж доцяп по польскы, хоснуючы попри польскых словах абсурдальны лемківскы суфіксы, то тым, што гварят (про писаня ани не спомяну) ліпше од нас, повіме, што їх бесіда по-словакізувана, або поукраїнщена. Хоц выключно священникы грекокатолицкой церкви на Словації были валушны сохранити і розвивати русиньскій язык в літургічным просторі, то і так будеме пырити блуды і міты про якісы «превеликы» заслугы інчых, котры ниякыма реальныма заслугами в тым просторі не повинны ся прославляти. Русины з Підкарпатя з резервом односят ся до тых, котры радят з сильным «польскым» акцентом. Бо з Галичыны століттями гу ним нич добре не приходило. Зато тоты, котры наштоден бесідуют дома уж выключно по «выходнярскы», повідают, што тых «Поляків» не розуміют, бо они бесідуют якісы так покус чудно, з твердом артикуляційом і без словакізмів необхідных і фуртприсутных в їх валалі. Підкарпатскы Русины не намагают ся дотримувати в бесіді «ы», звук, котрий маме найкраспий зо вшыткых фонетичных людскых системів во світі. А Лемкы признают щыро – букву «ы» – так си ей цінят, же мало котрий уж ей выгварит, а вельо ани не дознат ся нигда місця де треба ей конечні записати, а де николи вштурати ей немож. Презентуване перед другыма Русинами самозадоволення і найчастійше безосновне почутя высшости має лем єдну ціль, тоту записану в кримінальній літературі. Придати алібі своїм злочынам взглядом рідной культуры, своей безграничній ігноранції і лїннєвству. Бо знаня в якісым просторі не потрібує фанфаронады, але ігноранция готарів не знат. Самособом, потрібує она лем дуже розголосу, автопрославы, самозадоволення і грамот.

Слово алібі, походит з латини і означат в інчым місци. Хоц є то правничий термін, записаний в карным кодексі, то треба розуміти го як признаня обективных подій, котры бы мали засвідчати про неприсутність обвиненого ци підозріваного о інкримінуваний преступок, в часі і місци де кримінал ся діял. Природне єст тото, што доказаня алібі стоїт по стороні обвиненого. Лем він повинен доказати, што його алібі достаточні пояснят, што не він злочыну ся допустил. Русины можут товды поясняти, што не знають языка, бо не было в їх селі школы, учителя, книжкы, або церкви. Оправдати їх може тото, што родиче з нима не радили дома по свому, а дідове родичам не зробили в способным часі за тото войну.

Од паду комунізму і початку русиньского одроджыня на Лемковині, Пряшівській Руси, Підкарпатській Руси і в інчых землях, де жыют нашы люде, выросло ціле покоління. Кілько з тых выхованых на свободі, в модерных материяльных условиях Лемків днес намагаєт ся гварити, писати, чытати, вчыты ся по свому? Част Українців сміщыт, што находит ся єден, двох матурантів-героїв, котры пишут матуру з русиньского языка в Польцы, што русиньскоязычна література єст небогата і што русиньскій націоналий розвиток єст надале здомінуваний през украинизаційну діяльність ріжных егзотичных коаліцій. Ци їх сміх не повинен мобілізувати, жебы о рік зас вказати ім було?

Єст природне такє поясніня самому-собі, што кед бы сме жыли на рідній землі, або не одышли до міста, так не стратили бы сме языка, звыків, школы і церкви. Лем асиміляційны процєсы проходят фурт. Нич нас не оправдат, што находиме ся в «інчым місци», на чужыні, в Кракові, Львові, або Торонто. Бо коли сой зробиме рефлексию і з найдавнішых споминів, припомянеме си бабу, діда, стары теты і сусідів, котры намагали ся штоден тримати свою достоменність і не змінати ей, глядаючы выдуманого алібі, то все признаме, же в русиньскым жыттю видно регрес, знеохочыня до триманя своїх груповых культуровых прикмет, брак мотиваций до вчыня ся языка і студиюваня лемкознавства. Іщы лем пару співанок і буде по нас. Тот такой мертвий покус дыхат. Лем перед смертю не надшыгыт. Дідове ся не асимілювали. Знам припадок Лемкыні з Лабівця, котра николи нигде не бесідувала інакше, як лем по лемківскы. Ціле жытя.

Зробило ся нараз барз песимістично. Мож бы тепер замолчати, най вызвучыт мертва тиша. Лем никотре радийо тишы не акцептує. Лемківске національне радийо, пошырююче слово в рідным нашым языку, особливо мертвоты не буде пропагувало. В Пряшові онедолга зачне ся новий сезон Театру Александра Духновича, Пульс через ціле літо презентувал професійоналізм, де лем міг, Музей Енді Варголя святкує 25 років, отец Сидор в ужгородскым соборі вірно нам служыт, Червена Ружа скоро буде, а і ждеме, коли Мария постриже новий фільм і будеме мочы зробити торжественну премєру. Мож ся записати на студію в просторі русиньского языка в Кракові, Пряшові і Новым Саді. Не выміно вшыткых активности, котры дозвляють нам надіяты ся на тото, што чуткы про смерт народу сут шырены завчасу.

Давно тому мій кузин, котрий вернул з літніх вакацій з Лемковины, зачал зо мною несподівано комунікувати выключно по лемківскы. Повіл, што його «дідко» навчыл го по свому радити. Дідо тя навчыл? Гей, «дідко»... Не был ем на силах пояснити му языкову гру слів. Лишыл ем си тото на потім. Так він был змотивуваний гварити лем по нашому як фрас. Вшытко єдно, про што, але по лемківскы то з каждым, найліпше як лем знал. Ци він, жыючий од тридцетьох років в місті Лодзі мал з кым по свому гварити і знаня рідного языка розвивати? Бо його дідо і баба з Чырной давно вмерли...

І, наконец, поучыня з тых вшыткых кримінальных розважань. Хто винуватий тому, же ся асимілюєме як завзяты. Ци не лем мы самы? Прото не глядаїме оправдания, не поясняїме своїх браків і здаваня ся своего, поясняючы тото дакым алібі. Николи не єст пізно на науку, взяти в руки книжкы, або поглядати тых, котры поділят ся своїм знаньом, до котрых будеме мочы долучыты. Бо каждому треба дати другу шансу на діяльність. Каждому – окрем вбивці, котрий не визнає своего злочыну.

Дороти Сейєрс то не лем авторка криміналів. То знаменита авторка теологічных християньскых текстів. Щыро іх вшыткым рекомєндую. •

Не така

В єдній бісіді з мойов колеґыньов ем ся дізнав, же як поступав фронт і Червена армада зачала поступно высвободжовати теріторії од Німців, люди на Підкарпатю ся не знали дочекати, коли вже прийдуть «руськы». Брالی їх за своїх. Обіцяли собі од того, же конечно дістануть свободу, же вшытко буде так, як было перед войнов. Кідь пришли на то, же на теріторії освобожденного Підкарпатя оперує НКВД і робить ся вшытко про то, жебы го овланднути, по войні приеднати до Совітьского союзу і завести твердый режим Сталіна, зачали скламаны бісидовати, же «не таких руськых сьме чекали». Ілузія з «руськых» поминула барз скоро.

Кідь перед 25-ма роками выголосила на розвалинах Совітьского союзу Україна свою незалежность, не думам, же бы з того жытелі Підкарпатя не мали досправдову радость. Не думам, же бы нововыникнуту Україну не

хотіли брати за свою державу, же бы ся не надіяли, же теперь вже буде ліпше. Тадь о тім свідчить і голосованя в референдумі з децембра 1991-го року. Значна векшына жытелів той области, котры пришли голосовати, підкреслюю, же не лем Русинів, але вшыткых народностей, выразила в референдумі, же хотять належати до нововыникнутой державы. Кібы надію в нову державу не мали, бізовно бы голосованя скінчіло іншак. Ведно з тым одголосовали, же хотять быти автономнов областюв України.

І ту зачала українська еквілібрістика з властныма законами. Покля то, же Закарпатьска область хоче быти в границях нововыникнутой України, Київ взяв до відома, автономію одігноровав. І ігнорує ей 25 років. Злий сіґнал в одношіню ку своїм жытелям такой на зачатку. Втогды собі може жытелі Підкарпатя повіли, так як колись їх предкы: Не таку Україну

« Покля то, же Закарпатьска область хоче быти в границях нововыникнутой України, Київ взяв до відома, автономію одігноровав. »

сьме чекали. Ілузія у многих, котры голосовали в референдумі, так само якбач поминула барз скоро.

Но лемже то не была єдина і послідня українська легіслатвіна еквілібрістика. Покля Київ признав права народностным меншынам, котры ся на Україні ідентіфіковали, ведно з тым собі выселектовав єдну єдину народностну меншыну, котрій права не признав. І котрій права не признавать доднесь. Русины, котры голосовали у референдумі за то, жебы было Підкарпатя частьов нововыникнутой України, бізовно голосовали так само з надіями, же конечно буде ліпше і про них. Же ся їм вернуть права, котры їм комуністичный режим ряджений з Москвы рокы одоперав. І втогды собі може многы, котры пришли голосовати зо своїма надіями повіли: Не таку Україну сьме чекали. І в тім припаді ілузія поминула барз скоро.

Самособов, тото суть лем два з мוזайкы выторгнуты образкы 25-ох років України. Могли бы сьме продовжовати. Страта ілузій у жытелів України, не

Фотоґрафія: Лукас Кранах – Адам і Ева. Жрідло: Wikipedia.

лем русиньского походжіня, нажаль пришла скорше ці пізніше в многих припадах. Исто многы не чекали, же Україна буде робити з Бандеры народного героя, же буде прославляти УПА, же скінчіть за границьов Европы, же ся держава розкраде, же в ній будуть законы платити коли як і кому як, же буде войовати з бідов... Лемже вернийме ся к Русинам.

Русины в кожій державі, в котрій жыють, суть мірныма і законопослушныма жытелями, котры не діють проти своей державы, котры творять тоту державу і вартости в ній. В своїх державах мають свою отцознину, котру люблять. У своїх державах здобили свої права, і тоты їм давають чутя, же не суть жытелями другой категорії. Тоты права їм дозволяють розвивати свою культуру, свій язык, свої школы, в дакотрых державах і свої властны народностны самосправы. І тото вшытко доведна їм давать чутя, же в тых державах суть дома, у властнім, так як і жытелі майорітного народа або інших народностей.

Жычу 25-річній Україні, жебы конечно в таким «дорослім віку» нашла смілость і направила хыбы, котры зробила в минулости і робить доднесь односно Русинів, а не втікала од тых проблемів як мала дітина. Жебы ся збыла хворого націоналізму, жебы не продовжовала в політіці Совітьского союзу, котрого сімболы сама посылать на свой теріторії до минулости. Жычу їй то зато, жебы і Русины на Україні могли ся наповно тіпшыти своей державі, жебы ся не мусили чути жытелями другой категорії, жебы могли мати тото чутя, же ту сьме дома зо вшыткым, што ку тому належыть. І жебы собі не мусили довокола повторяти, же не таку Україну чекали. •

Події в найблизшым тыжні:

1 →

31.08.2016

Малярство Штефана Телера –
конець выставки Польско-Сло-
вацкій Дім ім. Д. Юрковича,
Горлиці

2 ↓

31.08.2016

Рыманів Здрій на старій почтівці –
конець выставки
Галерия Штука, Рыманів Здрій

3 ↑

01.09.2016

Початок рекрутациі на ру-
синсько-лемківську філологію
Педагогічний Університет,
Краків

4 ←

01.-04.09.2016

II Змаганя Автентичных Музыків
Щецінська Фільгармонія, Щецін

5 →

02.09.2016

IV Лемківскій Вечер
Коросно, Бар «Моніка», 19.30 год.

6 ↓

03.09.2016

Лемківскій Пікнік
Ватряне поле, Михалів

7 →

03.09.2016

«Спросины» і «Медвідь» – выїздны
спектаклі ТАД
Дім Культуры, Олька, 18.00 год.

8 ←

04.09.2016

Лемківскы Дорогы – концерт
Spóźniony Słowik, ул. Длугоша 10, Новий
Санч, 18.00 год.

Сандецкій Штетль просит на чергову
стрічу з циклю Лемківскы Дорогы. Тым
разом буде она посвячена лемківскій
музыці – выступит капеля А Де То
Давнійше Строіло з Коросна.

Скоропис

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

Ясным єст, же ліпше знати, як лем одчытати, але не лем оральний простір языка єст важний. Кєд дашто написане, підписане, описане – товды засвідчат не довірюючим, же істо такє єст. Декотрым ся оне не барз видит, зато ся тому сопотивляють, негуючы такій стан, а декотры берут в свої руки коригуваня того, што было доказане. Так было з таблицями місцевости, котры подля законів хоснують до того польскій і лемківскій языку. Не вшыткы согласны в таких чудесах, зато знищили, або замалювали лемківскоязычны назвы в Білянці, Ріпках і Реґетові. Тепер справа зас вернула до Ріпок. Щєстьом, локальны уряды скоро реагують і направляють знищєны таблиці. Видят в тым лем хуліганів, а не антилемківскы акці. До передуманя.

Кєд не мож в Польщы здефініювати тых вандалів од таблиц, треба брати примір з Закарпатя. Там знають іх іщы перед знищынєм. Враз з приближаючым ся 25-літьом незалежности України, треба было зробити порядок в Хусті, о котрым писал уж єм в давнійшых Скорописах. Гын фурт хтоси малює на три кольоры (горизонтальны поясы: синій, білий і червений) монумент з названьом міста. На праздник зробили з тым порядок, але адміністрация фурт молчыт, хто бы то міг зробити. Приведу мої досліджєня, же то могла быти фана Тайляндії, або одвернена горізнач нідерляндска фана. І тепер мам проблем, бо виділ єм в интернеті (zakarpattya.net.ua) наступны знимкы «артисты» з Хусту. Што робит червений карпатскій медвід на прапорі Тайляндії, або Голяндії – уж дочыста єм з того здуріл. Але ту принаймі знаме, одкале походить «художник». В коментарях чытаме: «Путіноїди вміють тільки нищити! Орда московська!». Но, дороги урядники з Устя Горлицького (д. Руского). Думам, же згідно можеме окрислити, хто нищыл таблиці в Білянці, Ріпках і Реґетові?

Згода будує, незгода руйнує. І певно вшытко буде в руїні, бо не згоджу ся другій раз в справі ансамблю От Вінта. Найперше не годил єм ся з рішыньом власти, жебы карати артистів з той української музичной ґрупы, не впускаючи іх до Польщы на концерты пару місяців тому, бо чому мала бы быти культура винна? Ачий єй контроверсійны, перверсійны, неповседневны аспекти. Тепер не згоджу ся з тамтом незгодом, понеже лідер ансамблю – Юрий Журавель, выразил ся в ревізійоністичний спосіб в інтервю, заміщєным на портали dzerkalo.media, повідаючи: «Єм певний, же в 50. рр. нашого столітя Крым і Кубань, Підляша і Лемковина будут українськыма». Цікаве, ци слова артисты злі записал журналиста, ци може фактично Журавель на долший час зрезигнувал з прогульок до Польщы і почекат тых тридцет пару років, коли уж буде іхал на своє?

Україна одсвяткувала 25-літя своей незалежности. Четверт столітя тому, коли розпадал ся Совітскій Союз, громадяне рішыли войти на дорогу демократизації і европеїзації. Хто памятає тамты часы, знат, же час реформ найтяжше споминають найбіднійшы, бо остали іщы барже бідны, а найліпше іх тямлят тоты, што уж «дашто» мали, а реформы принесли ім іщы більше. При кінци історії СССР інчы державы тіж выбили ся на незалежніст. Днес можут ся похвалити доцяп інчым рівньом жытя і приналежністю до великого світа. В Україні за 25 років вымрияной незалежности іщы того не видно. І певно не буде, покля демократизація і европеїзація будут лем не маючым однесєня до реальности речынєм. А шкода. Пропонує вызнати Русинів за національном меншыном – зачынайме од малых справ, котры для вельох сут барз великыма. Жебы ся розогнати, треба найперше зачати іти.

Ходити (по ріжного рода фестивалях) знат Генадій Москаль, шеф Закарпатской Обласной Адміністрації, або інакше – губернатор Закарпатя (кєд бы дакто не знал, де то єст, поясням – докладні там, де історична Підкарпатска Русь). Тот українскій політик, хоц – як уж єм написал – вельо ходит, не може вирішыти місця, в котрым позиційонує доднес невызнаных Русинів. З єдною страны жадає од суду, жебы абсолютно не вызнавал результатів референдуму з 1. грудня/децембра 1991 р., інспіруваного за його опінієм КГБ і комуністами, в котрым більшіст голосуючых высловила охоту остати при Україні, але як автономічна єдиниця. З другою – был влони на русинськым фестивалі «Червена Ружа» (10.10.2015), коли то прорюк по русиньскы до присутных в мукачівскым театрі, де проходил фестиваль. Недвано Г. Москаль бесідувал на «Лемківскій Ватрі» в Перечыні так само як влони, лем тепер остерюг, же бесідувал по лемківскы. По мойому доказал тым русиньско-лемківску языкову єдніст. Як тяжко в Україні тото доказувати, знаме і мы, але тепер досвідчыл того сам губернатор, понеже чытаючи свою промову, мусіл вкінци дійти до рефлексії, же чужы языку ліпше знати, як лем іх одчытувати з карткы.

ЛЕМКО

ГАЗЕТА ДЛЯ НАРОДА.

надаваная на языкѣ, наблизенномъ до лемковскаго говора.

«ЛЕМКО» – газета для народа – ч. 22. за 1912 р. пише про часты, і на Лемковині, припадкы підкладаня собі свині.

Тым разом свиня підложыла ся сама, што з того, коли то ковальскій челядник і так зламал на ній ногу. Добрі хоц лем, же єдну, але аж в двох місцях.

Челядникови желаме повороту до здоровья. А нас нашла рефлексия. Підкладаня свині през пацята то доднес часта іграшка і серед наших люди.

Просто з загороды вас здравиме.

Зламалъ ногу на свини неякій Мажев-
екій, ковальскій челядникъ въ Станиславовѣ.
Хтѣлъ вѣнъ ей превернути и призрѣтися,
ци не мае венгрѣвъ, а коли съ трудомъ
тото удало му ся, то свиня такъ сильно
впала му на ногу, што зламала му ей въ
двохъ мѣстцахъ.

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Пацята і ортопедия

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

